

عرضه پساب در بورس انرژی

در چارچوب اجرای سیاست‌های وزارت نیرو برای حفظ منابع آبی و ایجاد منابع پایدار آب به منظور توسعه صنایع، واگذاری پساب از طریق بورس انرژی برنامه‌ریزی شده است. به گزارش مهر، هاشم امینی، مدیرعامل شرکت مهندسی آب و فاضلاب کشور گفت: در فضای رقابتی برای نخستین بار عرضه پساب در بورس انرژی صورت خواهد گرفت. او ادامه داد: در همین زمینه با برنامه‌ریزی شرکت مهندسی آب و فاضلاب کشور، ۱/۸ میلیون مترمکعب پساب تولیدی تصفیه‌خانه فاضلاب جنوب تهران در تابلو بورس انرژی عرضه خواهد شد. امینی افزود: امیدواریم با توسعه این روند، وزارت نیرو بتواند اهداف توسعه بازار آب و پساب و تأمین منابع مالی برای اجرای طرح‌های پساب و تسهیل در جایگزینی پساب با منابع آبی با کیفیت رادر اختیار بخش صنعت و شهرداری‌ها قرار دهد. به گفته او توسعه بازار چرخانی آب و نظام‌مند کردن و شفاف‌سازی فرایندهای عرضه و تقاضا و تسهیل در سرمایه‌گذاری و مشارکت از دیگر اهداف این اقدام است.

همسان‌سازی حقوق بازنشستگان از خرداد

احکام همسان‌سازی حقوق بازنشستگان از خردادماه اجرا و البته معوقات دو ماه نخست سال نیز پرداخت خواهد شد. داود منظور، رئیس سازمان برنامه و بودجه پست صفحه مجازی دولت در شبکه اجتماعی راد در صفحه خود بازنشسر و اعلام کرد: «بر اساس زمانبندی طراحی‌شده در قانون، احکام همسان‌سازی از خردادماه اجرا و البته معوقات دو ماه نخست سال نیز پرداخت خواهد شد.» او خاطرنشان کرد: «به محض ابلاغ قانون هم صندوق بازنشستگی کشوری و هم صندوق تأمین اجتماعی همسان‌سازی حقوق بازنشستگان را اجرا خواهند کرد.» منظور در خصوص رتبه‌بندی معلمان بازنشسته گفت: «برای بازنشستگان ۳۱ شهریور سال قبل تاکنون باید وزارت آموزش و پرورش طی نامه‌ای میزان مطالبات بازنشستگان را اعلام کند تا در قالب دیون دولت پرداخت کنیم.» رئیس سازمان برنامه و بودجه متذکر شد: «مرجع تشخیص میزان مطالبات بازنشستگان معلم خود وزارت آموزش و پرورش است.»

دهدی ۱۵ میلیارد دلاری

مطالبات ۱۵ میلیارد دلاری صندوق توسعه ملی از شرکت ملی نفت وصول نشده است. به گزارش مهر، رضا محمدی، معاون سرمایه‌گذاری و تأمین منابع صندوق توسعه ملی گفت: در سال‌های گذشته و به موجب قوانین بالادستی تسهیلاتی را به شرکت‌های زیرمجموعه شرکت ملی نفت ایران پرداخت کردیم. شرکت ملی نفت ایران به دلایل مختلف از جمله شرایط فروش و تحریم‌ها به تعهدات خود عمل نکرد. او افزود: در دو سال گذشته روش‌های مختلفی را برای استحضال طلب مطرح کردیم؛ البته مدیران شرکت ملی نفت مدعی هستند که از محل منابع خود، افزایش درآمد خوبی دارند، در این بین ما نیز مطالبات خود را می‌خواهیم. محمدی یادآور شد: مطالبات ما حدود ۱۵ میلیارد دلار است. یکی از شیوه‌های استحضال پول بند برنامه هفتم بود که به تصویب نرسید ولی شیوه‌های دیگری به شرکت ملی نفت ایران پیشنهاد کردیم و منتظر پاسخ آنها هستیم.

کسری هدفمندی یارانه‌ها به ۲۳۰ همت رسید

حمیدرضا قاسمی کارشناس اقتصادی
تعادل تخصیص منابع در بخش‌های
مختلف سند مالی ۱۴۰۳ را بررسی کرد

تخصیص پیدا کرده است. این اعداد را وقتی کنار هم می‌گذاریم می‌بینیم برنامه‌ها به سمت محرومیت‌زدایی نمی‌رود. در شرایطی اعتبارات محرومیت‌زدایی در بودجه ۱۴۰۳ تنها ۱۳ درصد رشد داشته که در بخش‌هایی از بودجه مانند بخش رسانه رشد ۵۹ درصدی می‌بینیم. در حوزه دین، ارشاد اسلامی و اوقاف ۳۴ درصد رشد پیش‌بینی شده و اگر به‌طور خاص تر نگاه کنیم رشد بودجه ستاد اقامه نماز ۸۸ درصد بوده و یا دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم ۷۶ درصد افزایش بودجه داشته و جایی مثل سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی ۷۱ درصد رشد اعتبارات داشته است. یا بودجه‌ای با عنوان تملک دارایی‌های سرمایه‌ای شوراهای حوزه علمیه برای اولین بار در بودجه سال قبل ایجاد می‌شود که امسال رشد ۸۹ درصدی پیدا می‌کند. در واقع عدم تعادلی که شما سوالات خود را با آن شروع کردید اینجا خود را نشان می‌دهد. ما در بحث توسعه‌ای بودجه، با عدم تعادل‌های جدی روبه‌رو هستیم. یعنی به امور فرهنگی و مذهبی که شاید نباید در بودجه ردپایی داشته باشند توجه بیشتری می‌کنیم و رشد بیشتری در اعتبارات آنها در نظر می‌گیریم ولی به بخش‌هایی که باید زمینه‌ساز بقا و بعد از بقا زمینه‌ساز توسعه شوند اصلاً اهمیت نمی‌دهیم.

موضوع دیگر در تخصیص منابع این است که برنامه سنجش آن نیز برنامه مدونی نیست. به‌طور مثال تخصیص‌هایی که در حوزه دین و اوقاف اشاره کردم با عنوان حمایت از نهادهای و مؤسسات فرهنگی قرآن و عترت غیردولتی صورت می‌گیرد و مبنای سنجش آنها ایجاد تعداد مؤسسات است. یعنی اصلاً به کیفیت ورود نمی‌کنیم و همین که کمیت اتفاق بیفتد برای ما کافی است.

در مجموع بودجه بخش دین و اوقاف چقدر در نظر گرفته شده است؟

بودجه حوزه دین در سال جاری ۳۰ هزار میلیارد تومان پیش‌بینی شده است. این عدد، عدد بسیار قابل توجهی است. همچنین بند «ب» تبصره قانون بودجه می‌گوید یک درصد از هزینه‌های شرکت‌های دولتی باید صرف فرهنگ و هنر شود. می‌دانیم که بیشتر شرکت‌های دولتی زبان‌ده یا در نقطه سر به‌سر هستند. با این تکلیف و به‌جای آنکه قید شود یک درصد از سود، یک درصد از هزینه قید می‌شود به این مفهوم است که شرکت‌های زبان‌ده را با زبان بیشتری مواجه می‌کنیم و بعضی شرکت‌های سودده را یا زبان‌ده می‌کنیم یا وارد نقطه سر به‌سر می‌کنیم و بعد از آن جالب این است که این بودجه را صرف هزینه‌های سازمان فرهنگ و ارتباطات، وزارت فرهنگ و ارشاد یا سازمان سینمایی می‌کنیم که این کار سبب شده بودجه وزارت فرهنگ و ارشاد ۲۶۶ درصد رشد کند و از ۸ هزار میلیارد تومان به ۲۲ هزار میلیارد تومان برسد. یا سازمان فرهنگ و ارتباطات ۲۴۰ درصد رشد بودجه داشته باشد. همچنین سازمان سینمایی از محل همین بند ۲۱۵ درصد رشد

تا بتوانیم بگوییم تخصیص‌ها در بودجه متعادل انجام شده است. بررسی بودجه ۱۴۰۳ به وضوح این تعادل را نشان نمی‌دهد. **رقم تخصیص‌هایی که انتظار می‌رفته ولی پیش‌بینی نشده را مرور کنید تا تصویر کلی از این عدم تعادل به‌دست آید.** پیش از آنکه این پرسش را پاسخ لازم است از مرکز پژوهش‌های مجلس تشکر کنم برای گزارش‌های بسیار کیفی که به‌ویژه در بخش دوم بودجه تهیه کرده است. اصرار دارم این تشکر ویژه در این مصاحبه درج شود. چون اخیراً برخی رسانه‌های وابسته به دولت از انتشار گزارش‌های مرکز پژوهش‌ها ابراز ناراحتی کرده‌اند و حتی آنها را همسوا با رسانه‌های بیگانه دانستند لذا لازم است از این عزیزان که زحمت زیادی برای انتقال واقعیت‌ها می‌کشند صورت گیرد. واقعیت این است که بخش اعظم آماری که امروز ارائه می‌کنیم حاصل تحقیقات مراکزی مثل مرکز پژوهش‌های مجلس است.

در پاسخ به پرسش شما باید بگویم از بررسی بودجه به‌خصوص بخش دوم آن به‌هیچ‌وجه نمی‌توان انتظار فززدایی را داشت. محاسبات نشان می‌دهد بر اساس اعتبارات پیش‌بینی شده در بودجه عملاً دولت در سال ۱۴۰۳ به قیمت‌های ثابت ۱۳۹۰ برای هر ایرانی به‌طور متوسط پنج میلیون تومان هزینه می‌کند. این رقم دقیقاً معادل رقمی است که در سال ۱۳۹۰ برای هر نفر ایرانی اختصاص می‌یافت. این در حالی است که از سال ۱۳۹۰ تا ۱۴۰۳ حدود ۱۰ میلیون نفر به جمعیت فقیر کشور اضافه شدند و در عین حال خط فقر نیز افزایش پیدا کرده است. بر اساس آمار، خط فقر در سال ۱۴۰۲ برای یک خانوار سرفهز هشت میلیون و ۲۰۰ هزار تومان بوده است. بر این اساس می‌بینیم که سیاست‌های حمایتی نمی‌تواند این خط فقر را پوشش دهد.

از ارقام بودجه اینگونه به دست می‌آید که با جمع مستمری نهادهای حیاتی نسبت به خط فقر در سال ۱۴۰۲، کمیته امداد فقط ۵۴ درصد از افراد زیر خط فقر را توانسته پوشش دهد و بهزیستی ۴۷ درصد. بقیه تقریباً در روند کاهش‌دهی هستند. می‌بینیم که در سال ۱۴۰۱ تعداد خانوارهای فقیر حدود هشت میلیون خانوار است. در حالی که کل خانوارهای مستمری‌بگیر ۳۱/۵ خانوار گزارش شده است.

در بودجه‌های سننوتی، وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی بیشترین اعتبار را گرفته و بودجه امسال این وزارتخانه ۳۱۰ هزار میلیارد تومان گزارش شده که بالاترین رقم بین بودجه دستگاه‌هاست. چرا این بودجه قابل توجه در اجرای برنامه‌های محرومیت‌زدایی موفق نیست؟

مهمترین دلیل این است که برنامه عملیاتی برای رفع فقر نداریم و شاخص‌های درستی برای سنجش آن در نظر نگرفته‌ایم. اعتبارات محرومیت‌زدایی هم کافی نیست و رشد این اعتبارات هم قابل توجه نیست. در بودجه ۱۴۰۳ اعتبارات محرومیت‌زدایی فقط ۱۳ درصد افزایش پیدا کرده است. عملکرد بودجه ۱۴۰۲ نیز نشان می‌دهد ۵۰ درصد اعتبار پیش‌بینی شده

فرزانه طهرانی

دبیر گروه اقتصاد

تعادل در بودجه به معنی آن است که تخصیص منابع باید بر اساس اولویت‌های کشور صورت گیرد تا از عملکرد تخصیص منابع بتوانیم به اهداف تعیین‌شده برسیم. با توجه به اینکه حفظ بقا و سپس توسعه جزو امور مورد تأکید در این سال‌ها بوده و در سال‌های متمادی در شعار سال روی رشد تولید تأکید شده است، قاعدتاً بودجه سال جاری باید با محوریت فززدایی و رشد تولید تدوین شود.

اما حمیدرضا قاسمی کارشناس اقتصادی در گفت‌وگو با هم‌میهن می‌گوید: به سند مالی ۱۴۰۳ نمی‌توان به عنوان سند قابل اتکا برای برون‌رفت از مشکلات مان نگاه کنیم. در شرایطی اعتبارات محرومیت‌زدایی در بودجه ۱۴۰۳ تنها ۱۳ درصد رشد داشته که در بخش‌هایی از بودجه مانند بخش رسانه رشد ۵۹ درصدی می‌بینیم. در حوزه دین، ارشاد اسلامی و اوقاف ۳۴ درصد رشد پیش‌بینی شده و اگر به‌طور خاص تر نگاه کنیم رشد بودجه ستاد اقامه نماز ۸۸ درصد بوده و یا دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم ۷۶ درصد افزایش بودجه داشته و جایی مثل سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی ۷۱ درصد رشد اعتبارات داشته است. یا بودجه‌ای با عنوان تملک دارایی‌های سرمایه‌ای شوراهای حوزه علمیه برای اولین بار در بودجه سال قبل ایجاد می‌شود که امسال رشد ۸۹ درصدی پیدا می‌کند. یعنی به امور فرهنگی و مذهبی که شاید نباید در بودجه ردپایی داشته باشند توجه بیشتری می‌کنیم و رشد بیشتری در اعتبارات آنها در نظر می‌گیریم ولی به بخش‌هایی که باید زمینه‌ساز بقا و بعد از بقا زمینه‌ساز توسعه شوند اصلاً اهمیت نمی‌دهیم. او همچنین تأکید کرد: میزان تشکیل سرمایه ثابت خالص از سال ۱۳۹۸ منفی شده و این به این معنی است که با کسر استهلاک‌ها، امکان تحقق سرمایه‌گذاری جدید وجود ندارد. اگر می‌خواستیم یک بودجه متعادل بنویسیم و یا حتی بودجه‌ای متناسب با شعار سال داشته باشیم، باید به بخش تولید پرداخته می‌شد و زمینه‌های محرومیت‌زدایی را در بودجه پررنگ می‌کردیم و موضوعات دیگر را در اولویت بعدی قرار می‌دادیم اما این اتفاق نیفتاد. گفت‌وگو با حمیدرضا قاسمی، کارشناس اقتصادی دومین گفت‌وگو از سلسله گفت‌وگو‌هایی است که روزنامه هم‌میهن در ارزیابی بودجه سال جاری انجام داده است. قاسمی در این گفت‌وگو تعادل تخصیص منابع بین دستگاه‌های اجرایی را بررسی کرده است.

یکی از انتظارات از نظام بودجه‌ریزی کشور ایجاد تعادل در تخصیص منابع بودجه است. آیا در بودجه ۱۴۰۳ در تخصیص بین دستگاهی تعادل لازم دیده می‌شود؟

ابتدا باید ببینیم از کجا می‌توانیم تعادل بودجه را بررسی کنیم. یک بودجه نظام‌مند به‌عنوان سند کوتاه‌مدت باید در راستای برنامه‌های میان‌مدت توسعه‌ای و نهایتاً چشم‌انداز بلندمدت کشور برای توسعه باشد. از این منظر بودجه‌های ما حائز ویژگی دنبال‌کننده اهداف توسعه‌ای نیست. در تعادل‌های بودجه‌ای باید ابتدا اولویت‌ها برای حفظ شرایط بقا و همین‌طور میل به توسعه را بررسی کنیم تا شاغول را بر آن اساس تحلیل کنیم. ما در کشور با تورم مزمن چنددهه‌ای با ارقام بسیار بالا و فقیرتر شدن طبقه متوسط روبه‌رو هستیم. بر اساس این شرایط قاعدتاً بودجه‌ای متعادل خواهد بود که بتواند سیاست‌های حمایت از فقر و ایجاد رونق تولید و رشد اشتغال را دنبال کند و توزیع اعتبارات در سند بودجه متناسب با این هدف باشد. یعنی بودجه باید تولیدمحور، اشتغال‌آفرین و فقرزدا باشد